

сімейних сільськогосподарських підприємств не була витиснута великими фермерськими підприємствами. Це робиться як з економічних мотивів (краще пристосування продукції до потреб ринку), так і соціальних (збереження більшої кількості робочих місць на селі і кращої екологічної ситуації).

Держава намагається всіляко підтримувати дрібні аграрні підприємства, які демонструють поступову динаміку зростання виробництва, особливо, у світлі європейських доплат за орні землі чи окремі види продукції. У Польщі кілька банків спеціалізуються на кредитуванні сільського господарства, зокрема BGZ. По довгострокових кредитах (до 10 років) держава може компенсувати половину відсоткової ставки. У Польщі популярним є також пільгове кредитування аграрного сектора, коли підприємець може сплатити лише 3 %, а решту суми по відсотковій ставці банку повертає держава.

Отже, дослідивши зарубіжний досвід, зазначимо, що у цих країнах Європи створено системи помірної протекціонізму у функціонуванні агропродовольчого сектору, чого, на жаль, не існує у вітчизняній практиці. На думку багатьох економістів і експертів, спільно із системою протекціонізму необхідно відрегулювати й розподілити заходи відповідальності між державою та виробником сільськогосподарської продукції.

Список використаних джерел

1. Продовольственная политика Европейского Союза. UTR: [http : // www.meat. info.lv/en/article/laws/364-en-food-policy](http://www.meat.info.lv/en/article/laws/364-en-food-policy)
2. Власов В. І. Підтримка сільгоспвиробників у зарубіжних країнах. *Економіка АПК*. 2004. № 5. С. 22-26.
3. З досвіду аграрного господарювання найуспішніших країн світу. UTR: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/2012230-svitovi-modeli-pidtrimki-silskogo-gospodarstva.html>

Іваненко В. С.

Миколаївський національний аграрний університет

КОМПЛЕКСНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ ЯК СКЛАДОВА СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ

Впровадження національної концепції розвитку в галузі управління охороною праці вимагає від керівників підприємств, в першу чергу, подальшого ефективного розвитку в галузі управління охороною праці, а саме, вирішення проблеми щодо створення сучасних комп'ютеризованих систем управління охороною праці з метою максимального підвищення її ефективності як на підприємстві у цілому, так і у структурних підрозділах. Це дозволить суттєво знизити рівень травматизму, профзахворювань, аварій та пожеж на виробництві, і, в першу чергу, дозволить максимально зменшити вплив так званого “людського фактору” на прийняття рішень в діючій на підприємствах агропромислового комплексу (АПК) системі управління охороною праці, що, безумовно, призведе до зменшення виробничих ризиків [1, с. 115]. Використання удосконаленої системи управління охороною праці дає можливість забезпечити максимальну оперативність та максимальну можливу

оптимізацію щодо прийняття рішень при використанні ризикорієнтованого підходу, який, як відомо, складається з двох елементів – оцінки ризику (аналіз виникнення і масштабів ризику в конкретній ситуації) та управління ризиком (аналіз ситуації і розробка рішень, які спрямовані на зведення ризику до прийняттого мінімуму).

Згідно з нормативно-правовими актами України, міжнародними стандартами щодо керівництва впровадження комплексної безпеки система управління охороною праці передбачає: планування заходів з охорони праці [2, с. 96]; контроль виконання поточного та оперативних планів; можливість здійснення корегувальних та попереджувальних дій; можливість адаптації до обставин, що змінилися; можливість інтеграції в загальну систему управління. Це дозволяє підвищити рівень техногенної та пожежної безпеки об'єктів АПК, покращити умови і безпеку праці на виробництві та вирішення питань гігієни праці, виробничої санітарії, зменшення рівня травматизму і професійних захворювань, а також покращити соціальну захищеність працюючих.

Забезпечити комплексну безпеку означатиме ефективніше використання керівником підприємства усіх складових багатофункціональних інтегрованих систем управління, які допоможуть вирішувати проблемні питання у різних сферах захисту [3, с. 157]. В той же час, використання таких складових системи комплексної безпеки, як системи відеонагляду та відеореєстрації, контролю та управління доступом дозволяє значно підвищити ефективність роботи системи управління охороною праці у сфері нагляду та контролю за станом охорони праці, виробничої безпеки, а також при проведенні внутрішнього і зовнішнього аудиту з питань техногенної та пожежної безпеки, при розслідуванні нещасних випадків на виробництві і профілактиці травматизму.

Більш ефективне використання такої складової, як охоронні системи, при застосуванні відповідних датчиків, можуть одночасно виконувати і додаткові функції: контроль відповідності санітарним нормам рівнів освітлення, шуму і вібрацій, наявності в повітрі шкідливих та небезпечних речовин або підвищеного рівня електромагнітного та іонізуючого випромінювань тощо. Існуюча на даний час на підприємствах АПК елементна база багатофункціональних інтегрованих систем комплексної безпеки дає можливість, в разі необхідності, здійснювати управління виробничим обладнанням та пристроями безпеки, наприклад, системами освітлення виробничих приміщень, системами електропостачання, водопостачання, газопостачання, аварійними системами вентиляції, системами оповіщення тощо.

Слід підкреслити, що і економічні методи управління охороною праці також можуть бути реалізовані більш ефективно при застосуванні в системі управління охороною праці вищезгаданих складових інтегрованих систем комплексної безпеки [4, с. 58]. Важливою властивістю оптимальних рішень, які отримують на основі статичних математичних моделей, є їх стійкість у часі. Але в багатьох задачах прийняття рішень у сфері охорони праці основні параметри і обмеження, такі, як сировинні і людські ресурси, змінюються у часі, що відзначає їх динамічний характер. Дійсно, збільшення тривалості планового періоду може істотно вплинути на правильність поточного вибору.

Потрібно відмітити, що динамічна задача не зводиться повністю до задачі оптимізації для послідовних періодів часу, що розглядаються ізольовано один від одного. Так, наприклад, вирішуючи задачу раціонального вибору плану заходів по підвищенню безпеки устаткування, керівник підприємства може допустити деякі зниження вимог до устаткування, яке в певні періоди часу буде мало використовуватись. При цьому очевидно, що в такій оптимізаційній задачі не вдасться представити модель як просту сукупність незв'язаних задач оптимізації для кожного періоду часу.

Загальним для всіх моделей цієї категорії є те, що поточні управлінські рішення проявляються як в період, що відноситься безпосередньо до моменту прийняття рішення, так і в подальші періоди. Такого роду наслідки, як правило, будуть істотними в тих випадках, коли мова йде про управлінські рішення з питань комплексної безпеки, пов'язані з можливістю нових капіталовкладень в складові безпеки, навчання персоналу з питань охорони праці, техногенної та пожежної безпеки, скорочення витрат на недієві заходи [5, с. 97].

Про це повинен дбати не тільки керівник, але і кожна відповідальна особа, кожен керівник структурного підрозділу, кожен працівник підприємства. Це і є комплексна безпека, як складова система управління підприємств АПК.

Список використаних джерел

1. Радіонов М. О., Марченко Д. Д., Курепін В. М. Визначення основних напрямів профілактики травматизму на підприємствах сільського господарства. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2019. Вип. 1 (101). С. 111-117. URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/6105>
2. Курепін В. М. Кадрова безпека як складова частина економічної безпеки підприємств аграрного профілю. *Modern Economics*. 2020. № 24. С. 94-99.
3. Курепін В. М. Механізм управління безпекою вітчизняних підприємств на засадах маркетингу. *Сучасний маркетинг: стратегічне управління та інноваційний розвиток* : матер. II Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. до 90-ча заснув. ХНТУСГ ім. П. Василенка (м. Харків, 17-18 жовтня 2020 р.) Харків, 2020. С. 154-158. URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/8183>
4. Курепін В. М. Формування інформаційно-облікового забезпечення фінансування заходів з охорони праці на підприємстві. *Обліково-аналітичне і фінансове забезпечення діяльності суб'єктів господарювання: національні, глобалізаційні, євроінтеграційні аспекти* : матер. V Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Миколаїв, 19-20 листопада 2020 р.). Миколаїв, 2020. С. 57-62. URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/8182>
5. Курепін В. М., Курепін Д. В. Державне управління у сфері цивільного захисту та безпеки життєдіяльності в умовах реформування місцевого самоврядування та децентралізації влади. *Modern Economics*. 2020. № 19 (2020). С. 94-100.

Кравчук І. В.

*Науковий керівник: Перепьолкіна О. О., к.е.н., доц.
Львівський торговельно-економічний університет*

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Значущою складовою суперництва національних економік є підприємництво. Малі підприємства відіграють одну з провідних ролей у